

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi
Kandidatuppsats

Vad önskar kvinnor och män hos en idealpartner?

En studie om betydelsen av personliga värderingar och intressen

What do women and men want in an ideal partner?

A study of the importance of personal values and interests

Jenny Düring & Miriam Perup

Kandidatuppsats VT22

Handledare: Jean-Christophe Rohner
Examinator: Yunhwan Kim

Abstract

The thesis intended to investigate 1) which characteristics the respondents reported as important in an ideal partner, 2) whether there were differences in the extent to which women and men matched an ideal partner's characteristics with their own characteristics and 3) how important it was for women and men that their ideal partner shared similar characteristics. 211 participants (154 women, 56 men, 1 genderqueer) participated in a questionnaire study on how characteristics (2: personal values, interests) play a role in the choice of an ideal partner. The results showed that the three interests that most respondents chose as important for an ideal partner were a stay-at-home evening/cosy evening, being with friends and going to a restaurant. The three personal values that most respondents chose as important in an ideal partner were humour/joy, reliability and honesty. Personal values matched, regardless of gender, to a greater extent between respondent and ideal partner compared to interests. Sharing similar values with an ideal partner was considered more important than sharing similar interests. The results showed, however, that women rated personal values as more important than men, while men rated interests as more important than women. The results are discussed in relation to social psychological theories of similarity and complementarity.

Keywords: attraction, interests, personal values, similarity, gender

Sammanfattning

Uppsatsen avsåg att undersöka 1) vilka egenskaper respondenterna rapporterade som viktiga hos en idealpartner, 2) om det fanns skillnader i till vilken grad kvinnor och män matchade en idealpartners egenskaper med sina egna egenskaper och 3) hur viktigt det var för kvinnor respektive män att deras idealpartner delade liknande egenskaper. 211 deltagare (154 kvinnor, 56 män, 1 genderqueer) deltog i en enkätstudie om hur egenskaper (2: personliga värderingar, intressen) spelar in i valet av en idealpartner. Resultatet visade att de tre intressen som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var hemmakväll/myskväll, vara med vänner och gå på restaurang. De tre personliga värderingar som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var humor/glädje, pålitlighet och ärlighet. Personliga värderingar matchade, oberoende av kön, i högre grad mellan respondent och idealpartner än intressen. Att dela liknande värderingar med en idealpartner skattades som viktigare än att dela liknande intressen. Resultatet visade däremot att kvinnor skattade personliga värderingar som viktigare än män medan män skattade intressen som viktigare än kvinnor. Resultatet diskuteras i relation till socialpsykologiska teorier om likhet och komplementaritet.

Nyckelord: attraktion, personliga värderingar, intressen, likhet, genus

Tack!

Vi vill tacka alla respondenter som besvarade enkäten och därmed gjorde studien möjlig. Tack till våra nära och kära för all återkoppling och engagemang ni gett oss. Slutligen vill vi rikta ett stort tack till vår handledare Jean-Christophe Rohner för all värdefull handledning, vägledning och uppmuntran under arbetets gång.

Vad önskar kvinnor och män hos en idealpartner? En studie om betydelsen av personliga värderingar och intressen

Människan har länge undrat vad som orsakar, samt förhindrar, vårt tycke för andra människor. *Triangular theory of love* är en välkänd teori, utformad av Robert Sternberg (1997), som syftar till att förklara kärlek och dess essentiella komponenter. Enligt teorin innehåller kärlek i huvudsak de tre komponenterna passion, intimitet och engagemang, vilka syftar till att förklara hur kärlek kan förstås. Däremot finns det fortfarande frågetecken gällande hur kärlek och attraktion uppstår. "Opposites attract" och "birds of a feather flock together" är två välkända ordspråk som kort sagt beskriver motsatta teorier om attraktion. "Opposites attract" menar att vi attraheras av vår motsats medan "birds of a feather flock together" menar att vi attraheras av individer som liknar oss själv. Inom socialpsykologi kan detta översättas till komplementaritet respektive likhet. Då dessa är motsägelsefulla kan en fråga sig vilket påstående som egentligen stämmer när det kommer till vem och vad vi attraheras av.

I tidigare forskning diskuteras attraktion ofta utifrån de ovan nämnda aspekterna likhet och komplementaritet. Vilka komponenter som däremot undersöks skiljer sig åt. Denna uppsats kommer att använda sig av personliga värderingar och intressen för att undersöka likhet och komplementaritet. Egna observationer och diskussioner har insinuerat att dessa komponenter är viktiga när det kommer till attraktion. Dessutom har diskussionerna indikerat att det kan finnas könsskillnader gällande personliga värderingar och intressen. Då tidigare forskning inte har undersökt dessa specifika komponenter är detta ett intressant område som bör undersökas vidare. Därav skapades denna studie.

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att få en större förståelse för hur egenskaper (2: personliga värderingar, intressen) spelar in i valet av idealpartner. Uppsatsen syftar även till att få en större förståelse för detta ur ett genusperspektiv. De specifika forskningsfrågor som kommer undersökas är följande:

- 1) Vilka egenskaper kommer respondenterna att rapportera som viktiga hos en idealpartner?
- 2) Finns det skillnader i till vilken grad kvinnor och män matchar en idealpartners egenskaper med sina egna egenskaper?

- 3) Hur viktigt är det för kvinnor respektive män att deras idealpartner delar liknande egenskaper?

Teoretisk bakgrund

Uppsatsen kommer att avhandla vad kvinnor och män söker efter hos en idealpartner. Den kommer även att diskutera vad som talar för och emot existerande könsskillnader, deras uppkomst och existens samt aspekter som spelar in när vi väljer vår partner. Följaktligen presenteras olika relevanta teoretiska förklaringar samt begrepp som diskuterar attraktion utifrån likhet och komplementaritet. Detta diskuteras även ur ett biologiskt-, samhälls- och genusperspektiv.

Egenskaper

Mate selection paradigm är en metod som undersöker de faktorer som föregår eller leder till uppkomst av attraktion i relationer. I metoden bedömer individer vikten av en mängd olika egenskaper som de önskar hos en potentiell partner. Detta har resulterat i några konsekventa mönster för de egenskaper som människor önskar mest (Treger & Masciale, 2018). Richard Lippas (2007) analys av över 100 000 personer visade att några av de egenskaper som både kvinnor och män önskar mest inkluderar intelligens, ärlighet och vänlighet. Humor är ytterligare en personegenskap som är högt värderad inom flera kulturer, då det ökar glädje, skratt och lustkänslor (McGee & Shevlin, 2009).

Ellen Berscheid, Mark Snyder och Allen M. Omoto (1989) menar att delade aktiviteter kan spela en nyckelroll i relationers framgång då det främjar närhet och intimitet. De menar att närhet underlättar relationens upprätthållande och livslängd eftersom det leder till en ökad kapacitet att arbeta tillsammans. De menar även att detta skapar trivsel både i vardagslivet och när paret stöter på svårigheter (Berscheid et al., 1989). I sin studie undersökte Stanislav Treger och James N. Masciale (2018) 250 individers preferenser för 18 *domains of similarity* i tre typer av relationer: vänskap, tillfällig/kortsiktig parrelation och långvarig parrelation. De viktigaste likhetsdomänerna, över de tre relationstyperna, var politiska åsikter, karriärmål, matpreferenser, resepreferenser och musikpreferenser. De fann även att män bedömde dessa domäner som viktigare än kvinnor. Likhet konstaterades vara viktigare i långvariga relationer än i vänskapsrelationer och tillfälliga/kortsiktiga parrelationer.

Likhetsteori

En stark prediktor för attraktion som forskare har identifierat är likhet. *The attraction paradigm* hävdar att människor gillar och attraheras av andra personer som är lika, snarare än olika, dem själva (Byrne, 1971). Donn Byrne och Don Nelson (1965) visade ett positivt linjärt samband mellan just andel liknande attityder och attraktion. Deras forskning visade att ju större andel attityder som delas av två främlingar desto större attraktion skapas mellan dem. Detta förhållande innebär att liknande attityder främjar attraktion, medan olika attityder leder till avstötning (Byrne & Nelson, 1965). Ytterligare forskning rapporterades kort därefter ge stöd för denna attraktionshypotes. Studier av Ellen Berscheid och Elaine H. Walster (1969) och Donn Byrne (1971) stärker att människor i allmänhet främst attraheras av andra som delar liknande attityder. Dessutom är personer som delar liknande viktiga attityder (t.ex. värderingar om familj) mer benägna att attraheras av varandra än de som delar mindre viktiga attityder (t.ex. fritidsintresse). De menar att det finns flera anledningar till att människor föredrar sällskap med andra som förespråkar attityder, särskilt viktiga attityder, som liknar deras egna. Personlighetslikhet, exempelvis att dela liknande attityder om ärlighet och ansvarsfullhet, menar de kan spela en nyckelroll i äktenskaplig lycka och livslängd (Berscheid och Walster 1969; Byrne, 1971).

Att en individ har attityder och värderingar som överensstämmer med betraktarens attityder och värderingar verkar vara ett av de viktigaste psykologiska attributen för attraktion (Byrne, 1997). I undersökningar med högskolestudenter har grad av tycke för en främling kunnat förutsägas väldigt precist, enbart genom att känna till den del av liknande attityder de delar (Byrne, 1997). Detta ligger i linje med resultaten från *the bogus stranger paradigm*, som påvisar att vi tycker om främlingar med liknande attityd och personlighet. Flertalet studier av paradigmet demonstrerar att ju mer lik en främling är deltagaren desto mer tycker deltagaren om främlingen (Byrne, 1961; Tan & Singh, 1995). Vikten av likhet har visat sig uppenbart hos barn så unga som tre år gamla, som i en studie föredrog dockor vars fysiska utseende matchar deras egna. Detta gällde även för matpreferenser, då barnen visade sig föredra de dockor som under lek hade liknande matpreferenser som dem själva (Fawcett & Markson, 2010).

Betydelsen av likhet kan också förklaras av att vår världsbild valideras av likasinnade individer. Eftersom människor tenderar att se sig själva på ett positivt sätt leder delad likhet med en annan individ till ökade nivåer av attraktion (Kaplan & Anderson, 1973). Denna teori demonstreras ytterligare av fenomenet *implicit egoism*, som innebär att individer omedvetet

associerar liknande stimuli hos andra som något positivt. Utifrån detta perspektiv borde människor dras till andra som liknar dem själva eftersom likhet aktiverar människors positiva, automatiska associationer om sig själva (Jones, Pelham, Carvallo, & Mirenberg, 2004).

Komplementaritet

Debatten om huruvida komplementaritet eller likhet i störst grad kan förutspå saker som attraktion, nöjdhet i en relation och hur långlivad den kommer att bli har pågått länge. En stor del av forskning kring attraktion menar att likhet i högre grad kan förklara attraktion. Trots detta så finns det de som hävdar att vi i stället attraheras av vår motsats, likt yin och yang, genom komplementaritet. Gilovich et al. (2018) förklarar komplementaritet som att människor söker efter andra individer med egenskaper som särskiljer sig från, och kompletterar, deras egna.

Robert Winch, Thomas Ktsanes och Virginia Ktsanes (1954) var tidigt ute med att studera komplementaritet och senare har komplementaritetshypotesen (Levinger, 1964) och likhetshypotesen (Byrne, 1971) framkommit. Winch et al. (1954) menar att det är nödvändigt med vissa grundläggande likhetsaspekter för att en attraktion ska uppstå och att det bland annat är viktigt att ha en liknande religiös åskådning. De menar dock att det också krävs komplementaritet för att en relation ska kunna fortlöpa. Leslie Baxter och Lee West (2003) fann i sin studie att liknande attityder och personlighetsdrag i en relation tenderar att öka upplevd nöjdhet samt minska antalet konflikter i en relation. De fann dock tvetydigheter i resultaten. De flesta par i deras studie som uppgav att de upplevde meningsskiljaktigheter med sin partner menade att detta berodde på olikheter dem emellan och att detta i sin tur skapade negativitet i relationen. De par som i stället såg sina olikheter som någonting fördelaktigt uppgav att de genom sin partner fann ett nytt perspektiv och att detta var en bidragande faktor till deras personliga utveckling (Baxter and West 2003).

Status exchange hypothesis är en hypotes som ger ytterligare stöd för komplementaritetshypotesen och det faktum att vi dras till vår motsats. Denna hypotes har i kombination med komplementaritetshypotesen påvisats kunna appliceras när vi försöker förutsäga attraktion gällande social status. Denna hypotes menar att individer tenderar att attraheras av andra som är mer framgångsrika än de själva inom vissa områden. Exempelvis kan den ena partnern ha en välansedd och framgångsrik familj men själv sakna en högre utbildning, varpå den andra partnern har en högre utbildning men då sakna en välansedd och framgångsrik familjebakgrund (Anderson & Hildreth, & Howlands, 2015). Ytterligare stöd för

komplementaritetshypotesen finner vi i Diane Felmlees (1998) studie. Studien visar att vi tenderar att selektera bort individer som är olika oss själva men att det inte nödvändigtvis behöver vara så att olikheter och motsatser förhindrar attraktion.

Evolutionpsykologi

Sexual strategies theory är en evolutionspsykologisk teori som förklarar män och kvinnors skillnader i val av partner (Buss & Schmitt, 1993). Teorin menar att de könsskillnader som finns idag kan förklaras av tidigare generationers biologiska förutsättningar. Kvinnor tenderade att välja ut sin partner utifrån hur villig, duglig och skicklig hon ansåg denne vara i avseendet att spendera tid, energi och resurser på henne och hennes avkomma. Detta kan i sin tur förklara anledningen till att kvinnor idag tenderar att fokusera mer på en partners ekonomi, status och ambitionsnivå (Buss, 1989). Män tenderade att föredra unga och vackra kvinnor, då detta kunde ses som en indikation på god fertilitet och hälsa. Detta kan på så vis förklara varför män idag tenderar att lägga en större vikt vid en partners utseende (Buss & Schmitt, 1993).

Socialpsykologi

Flera socialpsykologiska teorier diskuterar könsskillnader och likheter i socialt beteende. *Social role theory* menar att skillnader och likheter mellan kvinnor och män främst uppstår genom fördelningen av sociala roller i samhället. Genom socialisering och bildandet av könsroller stödjer och upprätthåller män och kvinnors beteende i allmänhet dessa skillnader (Eagly & Wood, 2012). *Theory of gender roles* diskuterar hur dessa könsroller i sin tur inverkar på mänskligt beteende, såsom att välja vad en ska ha på sig och vilka personliga relationer en tar del av. Vad dessa könsroller innebär och i vilken utsträckning dessa är konstruerade varierar mellan kulturer (Janssen, 2018). Generellt är dessa roller organiserade så att kvinnor är mer benägna att vara primärvårdare av barn och män mer benägna att vara primära familjeförsörjare (Eagly & Wood, 2012). *Theory of social structure* föreslår att de flesta könsskillnader och preferenser i relationer uppstår just eftersom samhället styr män in i mer fördelaktiga sociala och ekonomiska roller (Eagly & Wood, 1999). Män tenderar att lägga större värde på en potentiell partners fysiska attraktion och hushållfärdigheter, medan kvinnor sätter större värde på en potentiell partners ekonomi, status och ambition (Schmitt, Shackelford, & Buss, 2001). I kulturer där sociala och ekonomiska roller är mer jämställda tenderar könsskillnaderna i preferens av partner att minska (Eagly & Wood, 1999).

Hypoteser

Baserat på Lippas (2007) studie bör några av de personliga värderingar som skattas som viktigast hos en idealpartner vara intelligens, ärlighet, vänlighet och humor. Baserat på Treger & Masciales (2018) studie bör några av de intressen som skattas som viktigast hos en idealpartner vara karriärmål, mat-, rese- och musikpreferenser. Med utgångspunkt i likhetsteori, som funnit att viktiga egenskaper väger tyngre än mindre viktiga egenskaper, kan en förvänta sig att matchning med en idealpartners egenskaper bör vara starkare för personliga värderingar än för intressen. Personliga värderingar bör därmed även skattas som viktigare att dela med en idealpartner än intressen. Med utgångspunkt i *sexual strategies theory* och *theory of gender roles* kan en förvänta sig att det kommer finnas skillnader i hur kvinnor och män matchar sina egna egenskaper med en idealpartners egenskaper. Skillnader i hur kvinnor och män skattar hur viktigt det är att deras ideala partner delar liknande egenskaper kan också förväntas förekomma.

Metod

Deltagare

I studien deltog 211 respondenter. Av respondenterna identifierade sig 56 som män, 154 som kvinnor och en person som genderqueer. Då enbart en person identifierade sig som genderqueer togs denne inte med i analysen av frågeställning två och tre. Denna individs data markerades som "missing value" i den statistiska analysen. Åldersspannet för deltagarna var 18-65+ (18-25: n = 79, 26-35: n = 58, 36-45: n = 18, 46-55: n = 22, 56-65: n = 26, 65+: n = 8).

Design

Vi har gjort en explicit digital enkätstudie med en faktoriell ANOVA, med kön (2: kvinna, man) i jämförelsen med egenskap (2: personliga värderingar, intressen) som oberoende variabler. För att framställa resultatet gjordes en repeated measures ANOVA i statistikprogrammet Jamovi.

Material och procedur

En digital enkät utformades på Sunet survey. Inledningsvis utfördes en pilotstudie, där ett tiotal personer utförde studien och gav återkoppling. Enkäten reviderades därefter utifrån denna respons och publicerades sedan till allmänheten. Respondenterna nåddes av enkäten genom bekvämlighetsurval och sedan genom snöbollsurval. Det innebär att forskningsdeltagare

hjälp till att rekrytera ytterligare försökspersoner till studien genom att dela enkäten vidare. Därmed blev deltagarna inte slumpmässigt utvalda, vilket innebär att resultatet inte är generaliserbart eller representativt för populationen. Respondenterna valde själva att delta i studien genom att klicka på en länk som delades på sociala medier (Facebook, Instagram). Enkäten publicerades 01/04/22 och stängdes 20/04/22. Enkäten riktade sig till personer som var 18 år eller äldre.

För att mäta vilka egenskaper som respondenterna rapporterade som viktiga hos en idealpartner, samt hur dessa överensstämmer med skattningen om sig själv, användes items för både intressen och personliga värderingar. Enkäten innehöll en fråga med 40 items för intressen där deltagarna fick välja dem som bäst stämmer in på dem själva, med frågan ”Välj de intressen som bäst stämmer in på dig. Välj inte ord som beskriver vem du skulle vilja bli”. I nästa fråga fick de välja av samma intressen som bäst stämmer in på deras idealpartner, med frågan ”Välj de intressen som bäst stämmer in på din (ideala) livspartner”. Den tredje frågan innehöll 40 items för personliga värderingar där deltagaren återigen fick välja de som bäst stämmer in på dem själva, med frågan ”Välj de personliga värderingar som bäst stämmer in på dig. Välj inte ord som beskriver vem du skulle vilja bli”. I nästa fråga fick de välja av samma personliga värderingar som bäst stämmer in på deras idealpartner, med frågan ”Välj de personliga värderingar som bäst stämmer in på din (ideala) livspartner”.

Items för intressen utgick dels från Treger & Masciales (2018) studie, dels i övriga populära och vanliga intressen. Intressen kategoriserades in i övergripande teman, som exempelvis träning, spela instrument, hantverk och skapande, för att kunna generaliseras och passa en större publik. Items för personliga värderingar baserades på The Personal Values Assessment (PVA, Barrett Values Centre, u.å.). PVA är öppen för allmänheten och används för att identifiera de personliga värderingar individer anser stämma in eller vara viktiga för en själv. Samtliga items för personliga värderingar och intressen finns i Tabell 1 och 2.

För att mäta om det finns skillnader mellan hur män och kvinnor prioriterar personliga värderingar och intressen hos en idealpartner utfördes en likertskala. Till skillnad från frågeställning två, som undersökte mer implicita överensstämmelser mellan skattning av sig själv och idealpartner, kontrollerade frågeställning tre med sin likertskala i stället en mer explicit skattning. I skalan fick respondenterna skatta hur viktigt de ansåg sina personliga värderingar och intressen överensstämma med en idealpartner, med frågorna ”Hur viktigt är det för dig att du och din (ideala) livspartner delar liknande intressen?” och ”Hur viktigt är det för

dig att du och din (ideala) livspartner delar liknande värderingar?”. Likertskalan var graderad från 1 (inte alls viktigt), 2 (ganska viktigt), 3 (viktigt) till 4 (väldigt viktigt). Ett högt medelvärde indikerar en skattning på antingen personliga värderingar eller intressen som viktigt och ett lägre medelvärde indikerar skattning på personliga värderingar eller intressen som mindre viktigt.

För att analysera den data som samlades in via enkäten utfördes en sammanställning samt uträkning för datan av alla individuella personliga värderingar och intressen. Sedan utfördes en faktoriell 2x2 repeated measures ANOVA för att kunna beräkna antalet överensstämmande matchningar samt skattningen av viktighet för de olika egenskaperna. Denna metod valdes i och med att det fanns två oberoende variabler med två nivåer vardera, kön (2: kvinna, man) och egenskap (2: personliga värderingar, intressen).

Inför resultat utfördes även en kontroll för outliers på varje beroendevariabel (2: grad av matchning, skattning av viktighet). Det innebar att extremvärden, som hade kunnat påverka resultatet väldigt mycket, kontrollerades för. Dessa definierades som z-värden högre än +3 och lägre än -3. Detta gjordes genom att omvandla data till z-poäng via “new computed variable” i statistikprogrammet Jamovi. På så vis mättes hur långt en viss individ befann sig från medelvärdet, räknat i standardavvikelser. Inga outliers fanns för någon av beroendevariablerna.

Etik

Inledningsvis i enkäten fick deltagarna information om studien samt att deltagandet var frivilligt och att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande, utan att behöva uppge skäl till detta. För att kunna delta i studien krävdes inledningsvis samtycke samt ett intygande på att personen var 18 år eller äldre och att de hade fått information om studien. Resultatet för enkäten är anonymt, vilket innebär att svaren redovisas så att enskilda individer inte kan kännas igen. Alla svar har behandlats konfidentiellt. Enkätverktyget Sunet survey har säkerhetsåtgärder för ägandeskap av de uppgifter som samlas in. Dataskydd, bevarande, delning samt risker för deltagarna har godkänts genom etikdeklaration i samråd med handledare. Studien behandlade inte heller känsliga uppgifter såsom etnicitet, sexuell läggning, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa, sexualliv eller uppgifter om lagöverträdelser. Följande forskningspresentation av resultat kommer att vara ärlig och öppen.

Resultat

Frågeställning 1

Gällande första frågeställningen togs data fram för vilka personliga värderingar samt intressen deltagarna rapporterade som viktiga hos en idealpartner. Tabell 1 och 2 visar frekvenser för alla personliga värderingar respektive intressen i fallande ordning, från mest till minst vald av samtliga 211 deltagare. De fem intressen som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var hemmakväll/myskväll, vara med vänner, gå på restaurang, resor och matlagning. De fem personliga värderingar som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var humor/glädje, pålitlighet, ärlighet, ansvarsfullhet och respekt. Procenten för varje egenskap togs fram genom att beräkna antalet deltagare som valt egenskapen dividerat med det totala antalet deltagare, vilket sedan multiplicerats med 100. Exempelvis för humor blev detta $(172/211) \times 100 = 81,5$.

Tabell 1

Antal gånger intressen valts som viktig hos en idealpartner.

<u>Intresse</u>	<u>Antal</u>	<u>Procent</u>
Hemmakväll/myskväll	147	69,7
Vara med vänner	133	63,0
Gå på restaurang	123	58,3
Resor	119	56,4
Matlagning	113	53,6
Vara social	113	53,6
Gå på promenad	102	48,3
Matintresserad	96	45,5
Musik	94	44,5
Träning	94	44,5
Vistas i naturen	93	44,1
Titta på film	84	39,8
Husdjur	66	31,3
Sport	66	31,3
Husarbete	60	28,4
Titta på TV	57	27,0

Böcker/tidningar	56	26,5
Dryckesintresserad	53	25,1
Gå ut/festa	53	25,1
Brädspel	51	24,2
Vandring	51	24,2
Hantverk/skapande	43	20,4
Teater/konserter	43	20,4
Inredning	38	18,0
Spela instrument	36	17,1
Konst	32	15,2
Lyssna på podcasts	32	15,2
Trädgårdsarbete	31	14,7
Video/datorspel	30	14,2
Dans	29	13,7
Dator/mobil	28	13,3
Fotografering	28	13,3
Ta hand om växter	28	13,3
Jakt/fiske	26	12,3
Mindfulness (meditation, yoga etc.)	26	12,3
Logikspel (sudoku, korsord, etc.)	21	10,0
Volontärarbete/ideellt arbete	21	10,0
Bakning	13	6,2
Sociala medier	13	6,2
Samla på något (frimärken, mynt etc.)	5	2,4

Tabell 2

Antal gånger personliga värderingar valts som viktig hos en idealpartner.

<u>Personliga värderingar</u>	<u>Antal</u>	<u>Procent</u>
Humor/glädje	172	81,5
Pålitlighet	159	75,4
Ärlighet	154	73,0
Ansvarsfullhet	151	71,6

Respekt	135	64,0
Familj	134	63,5
Tillit och förtroende	131	62,1
Medkänsla	126	59,7
Omtanke	126	59,7
Ekonomisk stabilitet	123	58,3
Intelligens	121	57,3
Öppenhet	118	55,9
Etik/moral	116	55,0
Tydlighet/god kommunikation	115	54,5
Inlyssnande	114	54,0
Vänskap	114	54,0
Ödmjukhet	110	52,1
Ambition	109	51,7
Generositet	105	49,8
Initiativtagande	102	48,3
Uppskattning	100	47,4
Anpassningsförmåga	99	46,9
Hälsa	91	43,1
Tålamod	89	42,2
Engagemang/entusiasm	87	41,2
Rättvisa	87	41,2
Självständighet	87	41,2
Kompetens	85	40,3
Konfliktlösning	84	39,8
Kreativitet	82	38,9
Välbefinnande (fysiskt- /emotionellt/mentalt)	79	37,4
Personlig utveckling	70	33,2
Självdisciplin	57	27,0
Mod	54	25,6
Miljömedvetenhet	48	22,7

Vara omtyckt	46	21,8
Mån om yttre	41	19,4
Professionell utveckling	34	16,1
Kontroll	28	13,3
Personlig image	14	6,6

Frågeställning 2

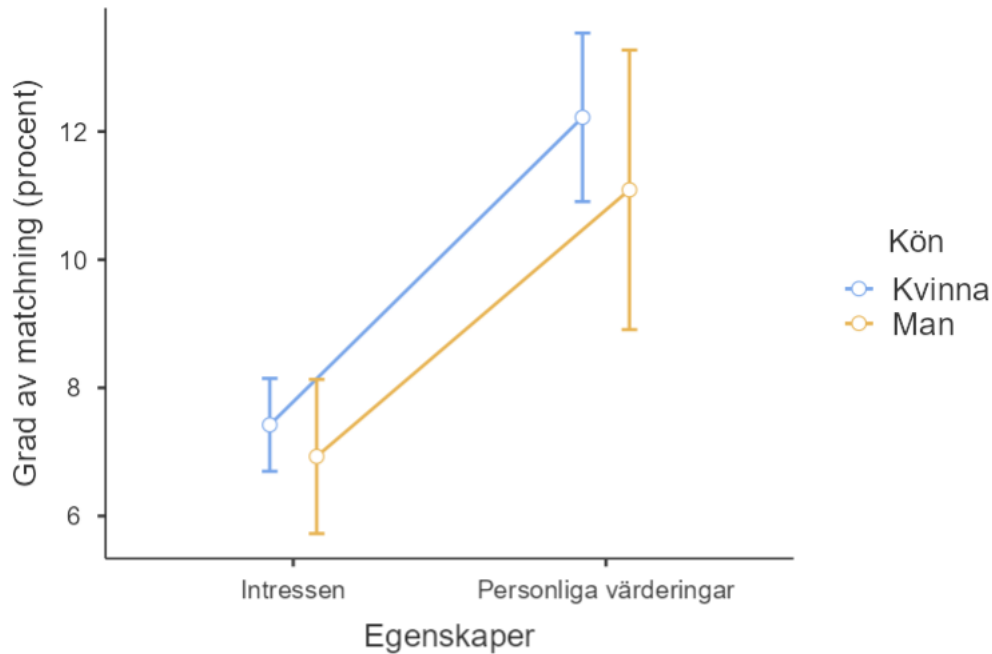
Gällande andra frågeställningen togs data fram för totalt antal egna ifyllda personliga värderingar respektive intressen. Data togs sedan fram för vilka personliga värderingar respektive intressen som fyllts i för en idealpartner. Resultatet presenterar grad av matchning, innebärande andel matchningar med egna egenskaper och en idealpartners egenskaper. För att kunna beräkna detta krävs det A) mängd bestående av egna ifyllda personliga värderingar respektive intressen och B) mängd bestående av egna ifyllda värderingar respektive intressen hos en idealpartner. Formeln för att räkna ut grad av matchning kan skrivas som $(A \cap B)/A$. $A \cap B$ är då snittet av de två mängderna A och B, innebärande de personliga värderingar respektive intressen som finns både i mängd A och mängd B. Detta är således inte ett mått som mäter antalet egenskaper utan i stället andelen i procent matchande egenskaper. Exempelvis om en person har fyllt i fem egenskaper på sig själv (humor/glädje, pålitlighet, ärlighet, ansvarsfullhet och respekt) och sex egenskaper för idealpartner (humor/glädje, pålitlighet, ärlighet, omtanke, hälsa och mod), matchar endast tre av dessa egenskaper med varandra. Uträkningen för detta blir $3/5=0,6$, vilket innebär en matchning på 60% mellan respondenten och dennes idealpartner.

Vi utförde en faktoriell ANOVA med kön (2: kvinnor, män) som mellangrupsfaktor och egenskap (2: personliga värderingar, intressen) som repeated measures faktor. Den beroende variabeln var grad av matchning med idealpartner. Resultatet visade en huvudeffekt av egenskap på grad av matchning med idealpartner, $F(1,208) 83.452, p < 0.001, \eta^2 = 0.286$. Det innebär att det fanns en skillnad mellan grad av matchning för personliga värderingar och intressen. Figur 1 visar att deltagarna matchar sina egna egenskaper med en idealpartners egenskaper i en högre grad för personliga värderingar än intressen. Det innebär att grad av matchning för personliga värderingar mellan respondent och idealpartner, oberoende av kön, var större än intressen.

Figur 1

Skillnader i till vilken grad kvinnor och män matchar en idealpartners egenskaper med sina egna egenskaper.

Not. Felstaplarna visar ett konfidensintervall på 95%.

Resultatet visade inte någon interaktionseffekt mellan egenskap och kön, $F(1,208) 0.423$, $p < 0.516$, $\eta^2 = 0.002$. Män visade en minimalt lägre grad av matchning för både personliga värderingar och intressen. Eftersom effektstorleken var väldigt låg och icke signifikant kan det däremot inte uteslutas vara ett slumpresultat (se Figur 1). Skillnaden i grad av matchning mellan personliga värderingar och intressen kan således konstateras vara ungefär lika stor för män och kvinnor.

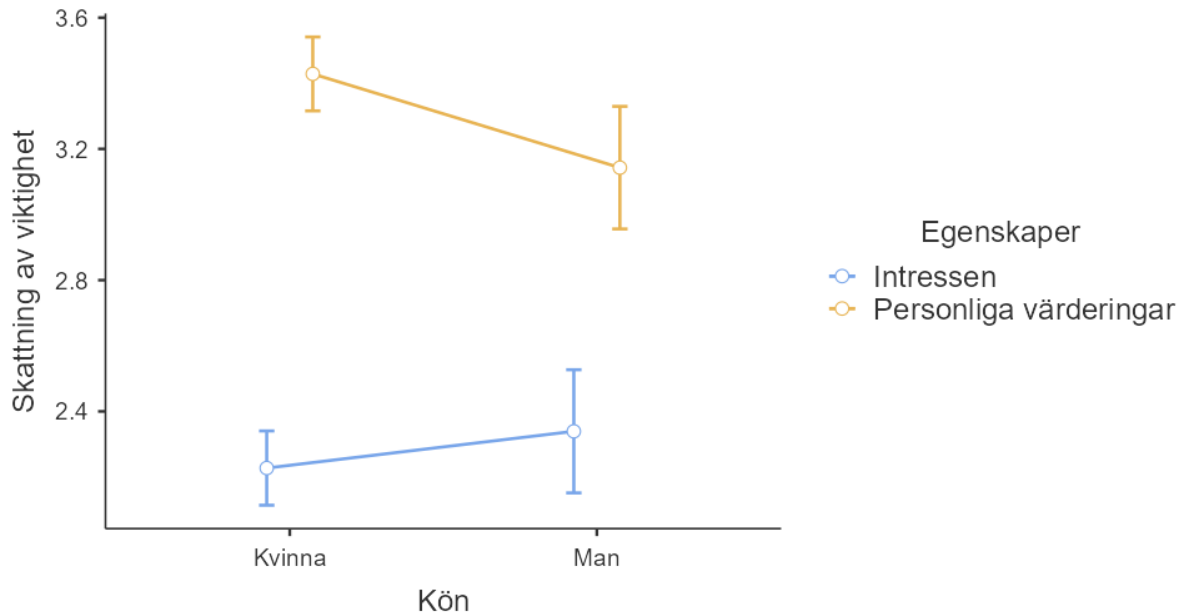
I Figur 1 kan en utläsa att det fanns en större spridning för gruppen “män” än för gruppen “kvinnor”. I gruppen “män” var det fler individer som uppgav både höga och låga värden än i gruppen “kvinnor”, vilket innebär att kvinnorna var mer samlade kring medelvärdet än männen. Detta bekräftades av Levene’s homogeneity of variance test för intressen, $F(1,208) 4.08$, $p < 0.045$, och personliga värderingar, $F(1,208) 1.65$, $p < 0.20$.

Frågeställning 3

Gällande tredje och sista frågeställningen togs data fram för att undersöka om det fanns skillnader i hur män och kvinnor prioriterade personliga värderingar och intressen. I enkäten fick respondenterna fylla i hur viktigt det var att deras personliga värderingar och intressen överensstämmer med en idealpartner. Fokus flyttas därmed från grad av matchning till hur personliga värderingar och intressen skattas som viktiga. Den beroende variabeln var skattning av viktighet och de oberoende variablerna var kön och typ av egenskap. Resultatet från denna statistiska analys visade en signifikant huvudeffekt av egenskap (2: personlig värdering, intresse) på skattning av viktighet, $F(1,208) 189.07, p < 0.001, \eta^2 = 0.476$. Figur 2 visar att det fanns stora skillnader i skattning av viktighet för de olika egenskaperna, där personliga värderingar prioriteras högre än intressen hos en idealpartner. De skillnader som fanns i skattning av viktighet för personliga värderingar och intressen kan således konstateras vara ungefär lika stora för män och kvinnor. Resultatet visade att det fanns en signifikant interaktionseffekt av kön, $F(1,208) 7.44, p < 0.007, \eta^2 = 0.035$. En estimate marginal plots (se Figur 2) tydliggjorde dessa skillnader i hur kvinnor och män skattade personliga värderingar och intressen som viktiga. Det fanns större skillnader mellan män och kvinnor vad gäller personliga värderingar än intressen. Kvinnorna ansåg det vara viktigare än männen att deras personliga värderingar stämde överens med en idealpartners personliga värderingar (se Figur 2). Männen ansåg det vara viktigare än kvinnorna att deras intressen stämde överens med en idealpartners intressen (se Figur 2).

Figur 2

Kvinnors respektive mäns skattning i hur viktigt det är att deras idealpartner delar liknande egenskaper.

Not. Felstaplarna visar ett konfidensintervall på 95%.

Diskussion

Syftet med detta arbete var att få en större förståelse för hur egenskaper spelar in i valet av en idealpartner. Uppsatsen syftade även till att få en större förståelse för detta ur ett genusperspektiv. Följande diskussion kommer att väga in forskningsresultat och frågeställningar tillsammans med teoretisk bakgrund.

Frågeställningar

Den första frågeställningen som undersöktes var vilka personliga värderingar och intressen hos en idealpartner som generellt sett skattas som viktiga. De fem personliga värderingar som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var humor/glädje, pålitlighet, ärlighet, ansvarsfullhet och respekt. Tidigare forskning har visat att intelligens, ärlighet, vänlighet och humor har rapporterats som viktiga värderingar hos en partner (Lippa 2007; McGee & Shevlin, 2009). Resultatet från enkäten ligger således delvis i linje med tidigare

forskningsresultat, då både humor (81,5%) och ärlighet (73%) skattades som viktiga. Intelligens låg över medel på 57,3% och omtanke samt medkänsla, som kan efterlikna vänlighet, låg båda på 59,7%. De fem intressen som flest respondenter valde som viktiga hos en idealpartner var hemmakväll/myskväll, vara med vänner, gå på restaurang, resor och matlagning. Tidigare forskning har visat att politiska åsikter, karriärmål, mat-, rese-, och musikpreferenser har rapporterats som viktiga hos en partner (Treger & Masciale, 2018). Resultatet från enkäten ligger således delvis i linje med tidigare forskningsresultat, då både resor (56,4%), matlagning (53,6%) och musik (44,5%) skattades som viktiga intressen hos en idealpartner.

Den andra frågeställningen undersökte skillnader i hur mycket kvinnor och män matchade en idealpartners egenskaper med sina egna egenskaper. Att en individ har egenskaper, såsom attityder och värderingar, som är överensstämmande med betraktarens egenskaper har visat sig vara ett av de viktigaste psykologiska attributen för attraktion (Byrne, 1997). Resultatet från enkäten visade att grad av matchning för personliga värderingar mellan respondent och idealpartner, oberoende av kön, var större än intressen. Resultatet ligger således i linje med tidigare forskning, som fann att likhet väger tyngre för viktiga attityder än för mindre viktiga attityder (Berscheid & Walster, 1969; Byrne, 1971). Denna teori kan appliceras på studien, där liknande viktiga attityder tolkades som värderingar medan mindre viktiga attityder tolkades som intressen.

Den tredje frågeställningen undersökte hur viktigt det är för kvinnor respektive män att deras idealpartner delar liknande egenskaper. Resultatet visade att personliga värderingar skattades som viktigare än intressen, vilket ligger i linje med ovannämnda resultat för frågeställning två. Då människor tenderar att i allmänhet attraheras av andra som delar liknande attityder, framför allt viktiga attityder (Berscheid & Walster, 1969; Byrne, 1971), bör överensstämmande egenskaper därigenom anses vara viktiga.

Likhet och komplementaritet

Baserat på Levingers (1964) komplementaritetshypotes kan resultatet förstås som att komplementaritet överväger likhet i vissa situationer, närmare bestämt när en persons behov kan bli mötta av en partner. Exempelvis kan en tänka sig att en individ som är dålig på att laga mat skulle uppskatta en partner som är bra på att laga mat. I andra avseenden kan däremot komplementaritet ses som en nackdel i relationer. Ett exempel på detta skulle kunna vara hur

en ser på ärlighet. Om den ena parten är ärlig så kan en tänka sig att denna person kommer att uppskatta och föredra en partner som också är ärlig. Detta indikerar att likhet, snarare än komplementaritet, bättre lämpar sig för värderingar. Resultatet från enkäten ligger således i linje med tidigare forskningsresultat, då personliga värderingar både matchade i högre grad och skattades som viktigare än intressen.

Genus

Uppsatsen syftade till att undersöka i till vilken grad kvinnor och män matchade en idealpartners egenskaper med egna egenskaper. Resultatet visade inga könsskillnader i grad av matchning för män och kvinnor. Studien fann däremot att spridningen för gruppen "män" var större än för gruppen "kvinnor". Män uppgav både höga och låga värden i högre grad än kvinnor, vilket innebär att kvinnorna var mer samlade kring medelvärdet än männen. Det kan i detta fall tolkas som att kvinnor som grupp var mer eniga i sina skattningar av hur mycket en idealpartners egenskaper ska matcha med deras egna egenskaper. Uppsatsen syftade även till att undersöka hur viktiga personliga värderingar och intressen ansågs vara hos en idealpartner. Studien fann könsskillnader i hur kvinnor och män skattade personliga värderingar respektive intressen. Kvinnorna tyckte att det var viktigare än männen att personliga värderingar hos en idealpartner matchade med deras egna personliga värderingar. Männen tyckte att det var viktigare än kvinnorna att intressen hos en idealpartner matchade med deras egna intressen. Liknande resultat återfanns i Treger och Masciales (2018) studie där männen ansåg det var viktigare än kvinnorna att dela liknande intressen med en vän eller partner.

Forskning har funnit att det finns könsskillnader i val av partner. Dessa har diskuterats ur både biologiska- och socialiseringsaspekter och syftar till att förklara varför dessa skillnader existerar samt hur de uppkommit (Buss & Schmitt, 1993; Schmitt, Shackelford, & Buss, 2001; Janssen, 2018). Resultatet av studien visar likt tidigare forskning att det finns könsskillnader i preferens av partner. Då tidigare forskning inte ställt personliga värderingar mot intressen, samt analyserat detta ur ett genusperspektiv, krävs ytterligare forskning för att möjliggöra en djupare analys av studiens resultat.

Sammanfattning

Utifrån tidigare teoretisk forskning finner vi att likhet i värderingar spelar en större roll när det kommer till uppkomsten av attraktion. Däremot behöver likhet inte nödvändigtvis spela en nyckelroll i relationer. Det är å ena sidan viktigt med likhet för viktiga attityder, vilka definierades som personliga värderingar, men å andra sidan inte lika viktigt för mindre viktiga attityder, vilka definierades som intressen. Resultatet stämmer överens med tidigare forskning, då personliga värderingar både matchade i högre grad mellan respondent och idealpartner samt skattades som viktigare än intressen. Detta antyder att komplementaritet skulle kunna vara av större vikt för individuella behov och utformningen av roller i en relation, vilket kan visa sig genom exempelvis intressen. Avslutningsvis diskuterades attraktion utifrån ett genusperspektiv. Resultaten från studien visade att kvinnor skattade personliga värderingar som viktigare än män och att män skattade intressen som viktigare än kvinnor. Detta ger ytterligare stöd till tidigare forskning som har funnit könsskillnader i män och kvinnors preferens av partner.

Begränsningar

Flera faktorer har begränsat studiens representativitet. För det första var det betydligt färre män än kvinnor som besvarade enkäten, vilket kan ha påverkat resultatets utfall. För det andra var det inte tillräckligt med respondenter som identifierade sig som genderqueer, varpå studien enbart kunde utgå från respondenter som identifierade sig som kvinna eller man. För det tredje utgår *sexual strategies theory*, en teori som används för att diskutera skillnader i kvinnors och mäns preferenser hos en partner, från ett heteronormativt synsätt. Teorin utgår även från ett monogamt och icke polyamoröst förhållningssätt. Det blir problematiskt att applicera denna teori på studiens resultat då vi inte tagit respondenternas sexuella läggning i beaktning. Slutligen bör det belysas att denna studies urval inte var slumpmässigt. Resultatet är därmed inte representativt för den svenska populationen och den externa validiteten är därmed också begränsad.

Enkäten förklarade inte för respondenterna att grad av matchning mellan dem och idealpartner undersöktes. Trots detta kan respondenterna ha förstått studiens syfte vilket medför *demand characteristics*. Respondenterna kan därigenom ha besvarat frågorna så som de tror att de förväntas besvara dem. Ytterligare faktorer som riskerar att påverka respondenten vid explicita skattningar är social önskvärdhet, normer samt respondentens självuppfattning.

Vad människor önskar hos en idealpartner behöver inte nödvändigtvis stämma överens med vad de faktiskt attraheras av. Likhet kan vara viktigare för en person i mer generella avseenden men ha små faktiska effekter i verkligheten. Detta indikerar att det kan vara begränsande att främst undersöka explicita attityder gällande attraktion.

Teoretisk bakgrund diskuterade attraktion utifrån både likhet och komplementaritet. Då frågeställning två och tre endast fokuserade på att undersöka likhet och inte komplementaritet kunde dessa inte jämföras. Det hade därför varit intressant att analysera resultatet utifrån komplementaritet, då det hade underlättat och tydliggjort möjliga analyser i kontrast till likhetsteori.

Framtida forskning

Slutsatsen som en kan dra utifrån tidigare forskning är att det finns könsskillnader i hur män och kvinnor väljer partner, men att kultur och jämställdhet är påverkande faktorer som bör tas hänsyn till i framtida studier. Dessa studier bör även genomföras med ett mer representativt urval. Detta innebär fler genderqueer respondenter samt en mer representativ och inkluderande teoretisk bakgrund.

För att föra vidare debatten om huruvida komplementaritet och likhet förutspår attraktion, nöjdhet i en relation och hur långlivad den kommer att bli vore det önskvärt att framtida studier undersöker detta ytterligare. Exempelvis kan attraktion och val av partner undersökas med ett större fokus på komplementaritet i kontrast till likhet.

Framtida forskning skulle kunna applicera ett större fokus på implicit data, exempelvis genom IAT-test. Det skulle även vara intressant att kontrollera resultatet från respondenternas explicita skattningar med hur väl de stämmer överens med deras implicita skattningar. Ett annat alternativt som hade varit intressant att undersöka är hur skattningen av respondenters idealpartner stämmer överens med en verklig partner.

Under insamlingen av den teoretiska bakgrunden påträffades inga tidigare studier som ställt personliga värderingar mot intressen. Det hittades inte heller några studier som analyserat dessa aspekter ur ett genusperspektiv. Detta innebar att frågeställning två och tre inte kunde jämföras med tidigare forskningsresultat. Ytterligare studier skulle således bidra till en ökad förståelse för uppkomsten av attraktion samt de olika faktorer som påverkar valet av vår idealpartner.

Referenser

- Anderson, C., Hildreth, J. A. D., & Howland, L. (2015). Is the desire for status a fundamental human motive? A review of the empirical literature. *Psychological Bulletin*, *141*(3), 574–601.
- Barrett Values Centre. (u.å). *The Personal Values Assessment (PVA)*. Valuescentre.
Hämtat från: <https://www.valuescentre.com/tools-assessments/pva/>
- Baxter, L. A., & West, L. (2003). Couple perceptions of their similarities and differences: A dialectical perspective. *Journal of Social & Personal Relationships*, *20*(4), 491–514.
- Berscheid, E., & Hatfield-Walster, E. (1969). *Interpersonal Attraction*. Menlo Park, CA: Addison-Wesley.
- Berscheid, E., Snyder, M., & Omoto, A. M. (1989). Issues in studying close relationships: Conceptualizing and measuring closeness. In C. Hendrick (Ed.), *Close relationships* (pp. 63–91). Sage Publications, Inc.
- Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences*, *12*, 1-49.
- Buss, D. M., & Schmitt, D. P. (1993). Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. *Psychological Review*, *100*(2), 204.
- Byrne, D. (1961). Interpersonal attraction and attitude similarity. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, *62*, 713-715.
- Byrne, D. (1971) *The Attraction Paradigm*. Academic Press.
- Byrne, D. (1997). An Overview (and Underview) of Research and Theory within the Attraction Paradigm. *Journal of Social and Personal Relationships*, *14*(3), 417–431.
- Byrne, D., Clore, G.L., & Smeaton, G. (1986). The attraction hypothesis: Do similar attitudes predict anything? *Journal of Personality and Social Psychology*, *51*, 1167-1170.
- Byrne, D., Ervin, C.R., & Lamberth, J. (1970). Continuity between the experimental study of attraction and real- life computer dating. *Journal of Personality and Social Psychology*, *16*, 157-165.
- Byrne, D., & Nelson, D. (1965). Attraction as a linear function of proportion of positive reinforcements. *Journal of Personality and Social Psychology*, *1*, 659–663.
- Caspi, A., & Herbener, E.S. (1990). Continuity and change: Assortative marriage and the consistency of personality in adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, *58*, 250-258.

- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). Social role theory. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (pp. 458–476). Sage Publications Ltd.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (1999). The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American Psychologist*, *54*(6), 408–423.
- Fawcett, C. A., & Markson, L. (2010). Similarity predicts liking in 3-year-old children. *Journal of experimental Child Psychology*, *105*(4), 345-358.
- Felmlee, D. H. (1998). ‘Be careful what you wish for...’: A quantitative and qualitative investigation of ‘fatal attractions’. *Personal Relationships*, *5*, 235-253.
- Gilovich, T., Keltner, D., Chen, S., Nisbett, R. (2018). *Social Psychology*, (5. uppl.). W.W Norton & Company.
- Jones, J. T., Pelham, B. W., Carvallo, M., & Mirenberg, M. C. (2004). How do I love thee? Let me count the Js: Implicit egotism and interpersonal attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, *87*(5), 665-683.
- Kaplan, M. F., & Anderson, N. H. (1973). Information integration theory and reinforcement theory as approaches to interpersonal attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, *28*(3), 301-312.
- Levinger, G. (1964). Note on need complementarity in marriage. *Psychological bulletin*, *61*, 153-157.
- Lippa, R. A. (2007). The preferred traits of mates in a cross-national study of heterosexual and homosexual men and women: An examination of biological and cultural influences. *Archives of Sexual Behavior*, *36*(2),193-208.
- McGee, E., & Shevlin, M. (2009). Effect of humor on interpersonal attraction and mate selection. *The Journal of Psychology*, *143*(1), 67–77.
- Schmitt, D. P., Shackelford, T. K., & Buss, D. M. (2001). Are men really more “oriented” toward short-term mating than women? *Psychology, Evolution & Gender*, *3*(3), 211.
- Sternberg, R. J. (1997). Construct validation of a triangular love scale. *European Journal of Social Psychology*, *27*(3), 313–335.
- Tan, D. T. Y., & Singh, R. (1995). Attitudes and attraction: a developmental study of the similarity-attraction dissimilarity-repulsion hypothesis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *21*, 975-986.
- Treger, S., & Masciale, J. N. (2018). Domains of Similarity and Attraction in Three Types of

Relationships. *Interpersona*, 12(2), 254–266.

Winch, R. F., Ktsanes, T., & Ktsanes, V. (1954). The Theory of Complementary Needs in Mate-Selection: An Analytic and Descriptive Study. *American Sociological Review*, 19(3), 241–249.